

ДОКЛАД-ОТЧЕТ ЗА СТАЖАНТСКАТА ПРОГРАМА НА ВИШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ 2016

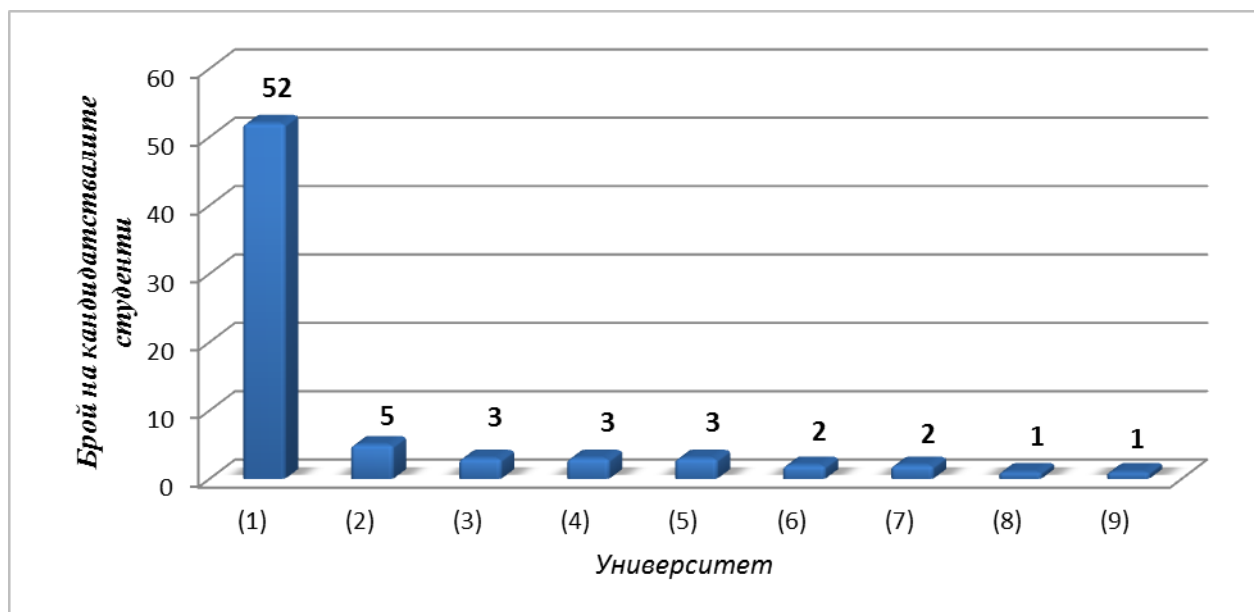
Програмата за провеждане на стаж за студентите от юридическите факултети в администрацията на Висшия съдебен съвет се провежда от 1 юни 2013 година. Стажантската програма е неплатена и има за цел популяризиране дейността на ВСС сред бъдещите юристи чрез предоставяне на възможност лично да се запознаят с функциите на висшия кадрови орган на съдебната власт и организацията на неговата администрация.

През 2016 г. се запази добрата практика и сътрудничество с деканите на юридическите факултети и Студентските съвети към съответните ВУЗ-ове да съдействат за популяризиране на Програмата. Информацията на интернет сайта на ВСС, в раздел „Стажантска програма” своевременно се допълваше и актуализираше с цел максимално улеснение на желаещите да участват студенти.

Във връзка с приемането на ЗИД на КРБ и ЗИД на ЗСВ бяха актуализирани въпросниците, които попълват кандидатите за стаж и въз основа, на които се одобряват техните кандидатури.

През 2016 г. документи за участие в Стажантската програма са подали 72 студенти от осем юридически факултети по специалност „Право”, като за първи път сред кандидатите беше български студент изучаващ право в чужбина. Разпределението е, както следва:

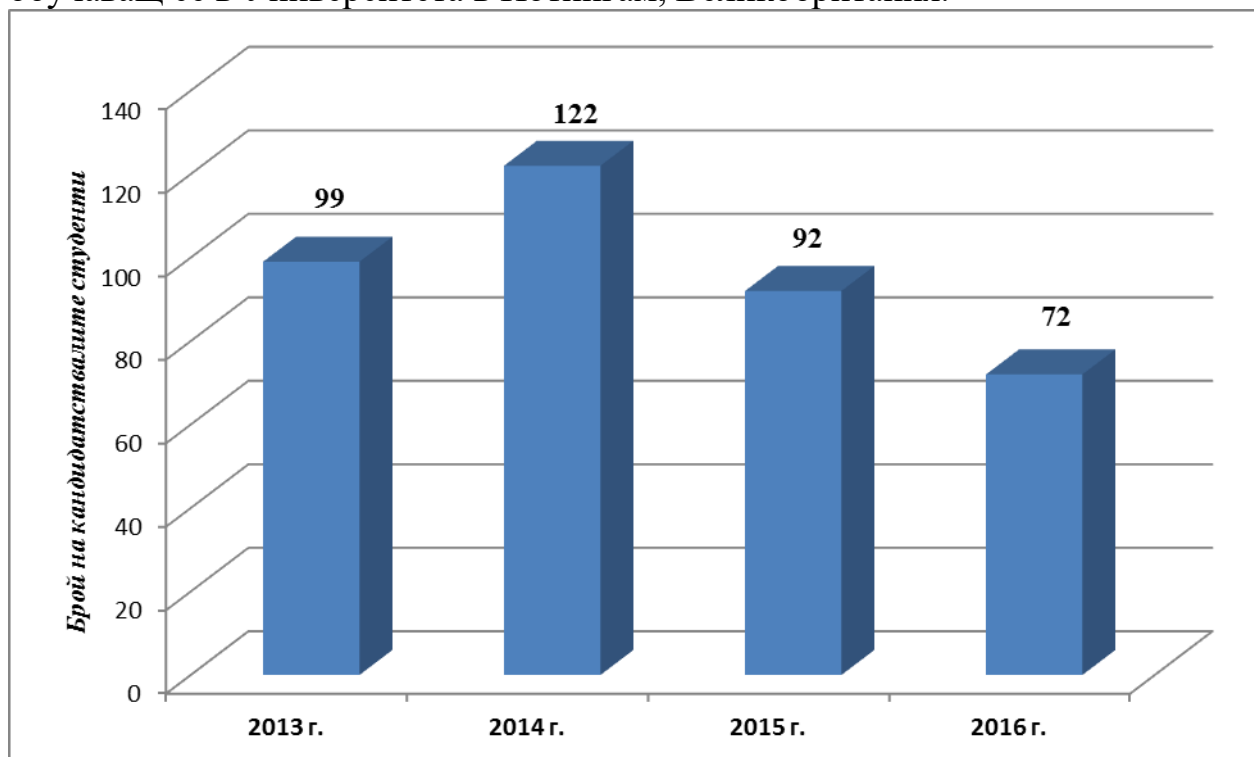
1. СУ ”Свети Климент Охридски” – 52-ма студенти
2. ЮЗУ ”Неофит Рилски” – 5-ма студенти
3. Университет за национално и световно стопанство – 3-ма студенти
4. ВСУ „Черноризец Храбър” – 3-ма студенти
5. Бургаски свободен университет – 3-ма студенти
6. ПУ „Паисий Хилендарски” – 2-ма студенти
7. Нов български университет – 2-ма студенти
8. ВТУ „Св.Св.Кирил и Методий” – 1 студент
9. Университет в Нотингам, Великобритания – 1 студент

Графика 1 Кандидатствали студенти за стаж през 2016 г.

През 2016 г. най-много студенти са кандидатствали от (графика 1) - СУ "Климент Охридски", следван от ЮЗУ „Неофит Рилски“, като на трета позиция с равен брой участници са УНСС, ВСУ „Черноризец Храбър“ и Бургаски свободен университет. Следват ПУ „Паисий Хилендарски“, Нов български университет и ВТУ „Св.Св.Кирил и Методий“.

За първа година има кандидат от чужбина – български студент обучаващ се в Университета в Нотингам, Великобритания.

Графика 2 Кандидатствали студенти за стаж за периода 2013 г. -2016 г.

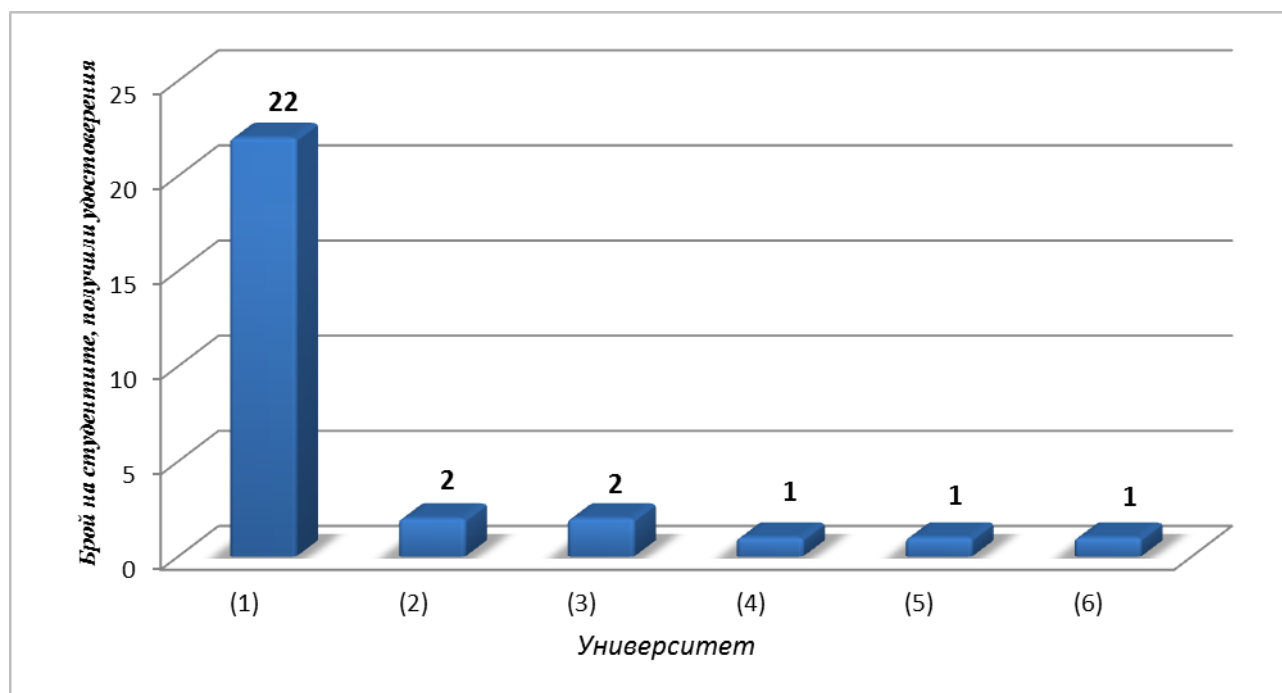
В сравнение с предходната 2015 година, общият брой на кандидатите и участниците е намалял. Причините от една страна, са ограничаване броя на участниците с цел повишаване качеството на провеждане на Програмата, а от друга невъзможността да се осигури обособено работно място за всеки стажант в дирекциите, включени в Програмата.

За сравнение, през 2013 г. са кандидатствали 99 студенти, през 2014 г. – 122-ма, а през периода 01.01.2015 - 01.10.2015 г. – 92-ма студенти (графика 2).

Запазва се тенденцията най-голям да е броят на кандидатстващите от столичните ВУЗ-ве, като през 2015 г. водещ е бил Нов български университет, следван от СУ „Свети Климент Охридски”. От университетите извън столицата с най-голям брой кандидати е ЮЗУ „Неофит Рилски”.

От кандидатствалите 72-ма студенти, 29 са положили успешно теста за предварителен подбор и след успешно приключване на стажа са получили удостоверения. Разпределени по ВУЗ-ве, техният брой е следния: (Графика 3)

1. Софийски университет „Св. Климент Охридски” – 22-ма;
2. Бургаски свободен университет- 2-ма.
3. ВСУ „Черноризец Храбър”- 2-ма;
4. Нов български университет -1;
5. Университет за национално и световно стопанство-1;
6. ЮЗУ ”Неофит Рилски” – 1;

Графика 3 Студенти, получили удостоверения за успешно преминат стаж за 2016 г.

И през 2016 г. стажът се провеждаше в четирите дирекции определени в Програмата: „Правна”, „Съдебни кадри и конкурси на магистрати”, „Международна дейност”, „Публична комуникация и протокол”. От средата на годината поради заявен интерес от стажанти, в Програмата бе включен отдел „Европейски проекти”.

Продължава възможността стажантите да присъстват в Пресцентъра и оттам да наблюдават провеждането на заседанията на двете Колегии и Пленума на ВСС.

Висока отговорност и ангажираност бе проявена от стажантите през месец септември 2016 г., които активно се включиха в подготовката и провеждането на честването на 25-ата годишнина от конституирането на Висшия съдебен съвет, подпомагайки организационно дирекция „Публична комуникация и протокол”.

Приятна изненада през изтеклата година се оказа медийна изява на Вержин Хугасян – студент от ПУ „Паисий Хилендарски”, която в интервю за електронния сайт „Karieri.bg” популяризира Стажантската програма и споделя мнението си за протичането ѝ.

От 2015 г. с цел получаване на информация от стажантите за полезността на Програмата студентите попълват анкета. Проучването няма задължителен характер, поради което броят на представените през 2016 г. анкети – 26, не съвпада с броя на стажантите успешно преминали Програмата.

За втора поредна година, анкетираните изразяват висока степен на удовлетвореност, което е показател за полезността инициативата и необходимостта от нейното актуализиране и надграждане. Анкетираните са единодушни, че чрез участието си в Програмата са обогатили своите знания за дейността и функциите на Висшия съдебен съвет, неговата администрация и съдебната власт, като цяло. Особено ценна според студентите е възможността да се докоснат до реалната работна среда, да покажат и докажат своите знания и умения.

От попълнените анкети за обратна връзка стажантите посочват като най-важно придобиването на практически умения. Друг популярен отговор е, че изпълнението на конкретни задачи повишава компетентността им в правната област. Стажантите надграждат теоретичните си знания, чрез работата си в дирекциите. По-малък процент от запитаните участници в Програмата посочват подобрене в комуникационните си умения и запознаване с начина на взаимодействие между различните дирекции. Проличава необходимостта от един цялостен преглед на работата на ВСС и неговата администрация. Отчита се положително въздействие на Програмата върху различни аспекти на правното познание на участващите, като те очевидно я определят като полезна и нужна. Участниците намират за важно запознаване с функционирането на ВСС. Може да се направи извод, че се оценява положително възможността на бъдещите юристи още

по времето на университетското си образование да имат досег с реалната практическа дейност, в органа, определящ облика на съдебната власт. Според един от участниците в Програмата в процеса на работа се автоматизира техническата страна на юридическата дейност: коя е нужната документация за провеждане на изпити за магистрати, дейността на част от администрацията и т.н. Не на последно място друг от стажантите отговаря, че са се подобрили неговите чуждо езикови умения, чрез работата му в дирекция „Международна дейност“. Този факт идва да покаже, че Програмата отговаря на динамичната интеграция на съдебната система с европейските такива и предлага придобиването на комплексни знания, нужни за бъдещото развитие на един юрист. Това личи и от интереса на един от стажантите към отдел „Европейски проекти“.

Отчита се видимо предпочитание към дейността на дирекция „Съдебни кадри и конкурси на магистрати“, избрана от най-голям брой студенти, като тази, която им е предложила най-интересни възможности за стаж. Според резултатите засилено внимание получават и дирекция „Правна“ и „Публична комуникация и протокол“. Това е показател, че стажантите намират удовлетворение не само в определена дирекция, а във всички или повечето от предложените им. Според отговорите проличава тенденция изборът на бъдеща реализация на студентите да повлияе, коя дирекция посочват като предпочитана. Те проявяват изключителен интерес към стъпките, които трябва да се направят, за да се заеме определена длъжност в системата.

Стажантите правят предложения, които могат да се обединят в две групи:

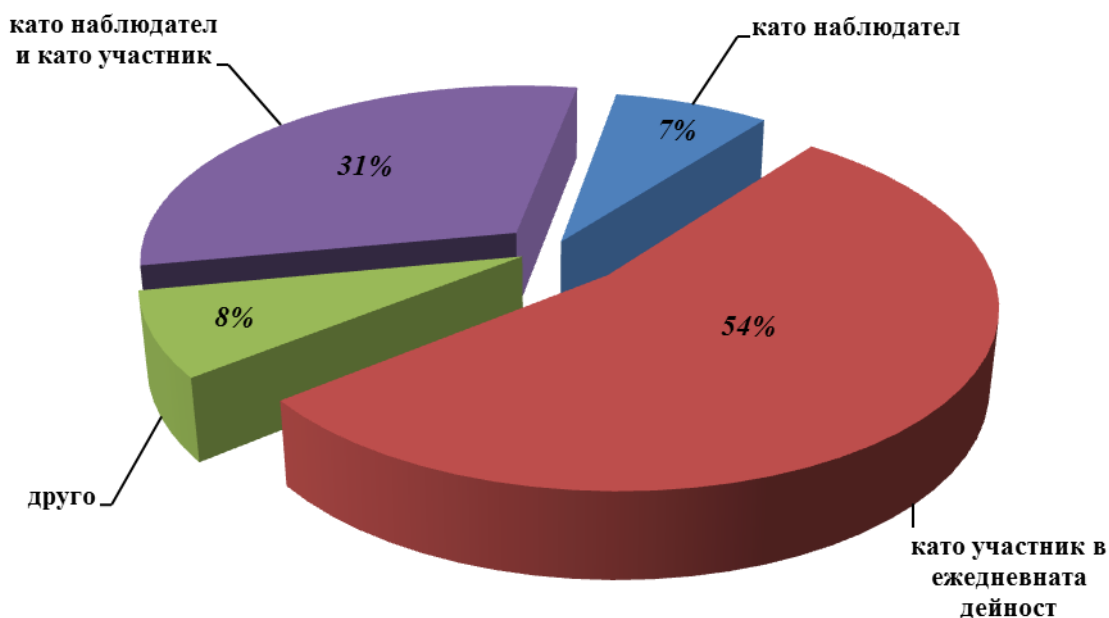
- 1) изпълнение и протичане на Програмата;
- 2) подобряване на условията на труд.

В първата категория се отнасят проблеми, които най-много стажанти са посочили, във връзка с подобрение в начина на провеждането на стажа. То може да се осъществи в следните насоки: възможност за по-дълъг престой в дадена дирекция и удължаване на продължителността на стажа като цяло (някои участници предлагат тази възможност, за да се намали дневната заетост на стажантите, които да успяват да съвместяват този ангажимент със заниманията си в университета). Други предложения са за по-задълбочено запознаване с дейността на администрацията, т.е. не само с работата на дирекциите, в които са разпределени. Посочва се, че би било полезно взаимодействие не само с администрацията на ВСС, а и със самите му членове - например възможност за лични срещи с тях (под формата на дискусии) и присъствие на заседания на Пленума, Колегиите, Комисиите. Проличава желанието на участниците да изградят нужните трудови навици още по време на своето обучение. Забелязва се у някои участници желание задачите, които получават да са с изключително правна насоченост – поставяне на казуси, писане на становища, проекти на решения и т.н. Ясно е

намерението на стажантите да се доусъвършенства една вече правилно и пълноценно работеща Програма, свързано с желанието им да се възползват в пълна степен от предоставената им възможност.

Към втората категория се отнасят предложения, по отношение на условията за провеждане на стажа – да се предвиди възможност за възнаграждение на участниците (или поне да се помисли за минимум такова), което в същото време да бъде стимул и за бъдещите кандидати. Едновременно с това възнаграждението може да се възприеме като една своеобразна положителна оценка на труда им. Изявява се желание на стажанти да се обособят самостоятелни работни места, за да осигурят условия за нормално и ефективно протичане на работния процес.

Как Ви прие екипът на администрацията на ВСС?

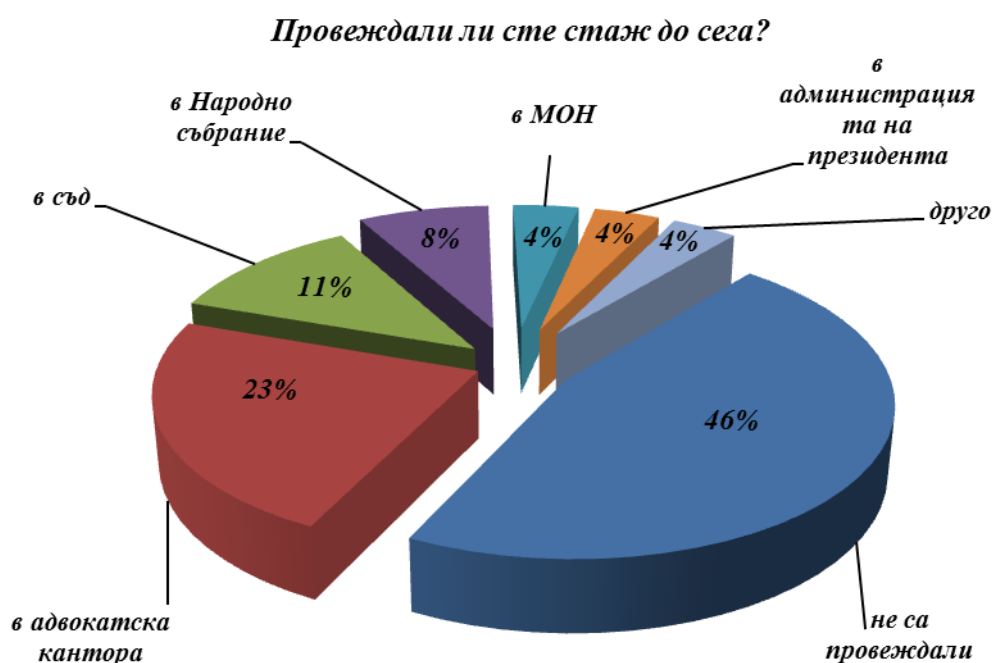
Графика 4

Резултатите от въпроса „Как Ви прие екипът на администрацията на ВСС?“ са противоречиви. (Графика 4)

Малко повече от половината от стажантите посочват, че са се чувствали като част от ежедневната дейност на администрацията. Останалата част обаче отговарят, че ролята им се е определяла от това, в коя дирекция са били разпределени – съответно се чувстват или като част от екипа, или само като наблюдатели. Проявява нуждата от подобряване на комуникацията на служителите в определени дирекции със стажантите и предвиждане на поне определен минимум задачи, които да бъдат изпълнявани независимо от моментната заетост на дадената дирекция. При по-голяма натовареност на администрацията в конкретния период те биха желали да им се определят повече отговорности. Един от участниците сочи,

независимо, че в определени случаи се е чувствал като наблюдател, то това е следствие от липсата му на компетентност за извършване на дадения вид дейност. Забелязва се, че стажантите имат реалистична оценка за своите възможности, но чрез поемане и изпълнението на различни задачи биха искали да постигнат известен прогрес в уменията си.

Удовлетвореността на стажантите от Програмата проличава от единодушния положителен отговор на запитването, дали биха препоръчали тази възможност на свои състуденти. Това е сигурен показател за нейната ефективност и полезност. Очевидно Програмата се ползва с добро име сред тези, които вече са я преминали успешно. Те намират извършената от тях дейност за надграждаща професионалната им подготовка. Важно е, че точно бъдещите юристи се доверяват както на органа и на неговата администрация, така и на подготовката, която са получили за бъдещата си дейност.

Графика 5

В Програмата има почти равно представителство на студенти, които са се възползвали от предложение за стажуване и преди (най-често в адвокатска кантора и други държавни структури), и такива, за които програмата на ВСС е първа възможност за провеждането на стаж. (Графика 5)

За сравнение през 2015 г. 47 % от анкетираните са отговорили, че са провели предишен стаж в адвокатска кантора, и 25 % - в съд. Очевидно Програмата се оказва полезна и за тези, които вече имат практически опит и им дава шанс за придобиване на различен вид знание. Нещо повече тези, които за първи път попадат в реална работна среда, биват мотивирани в

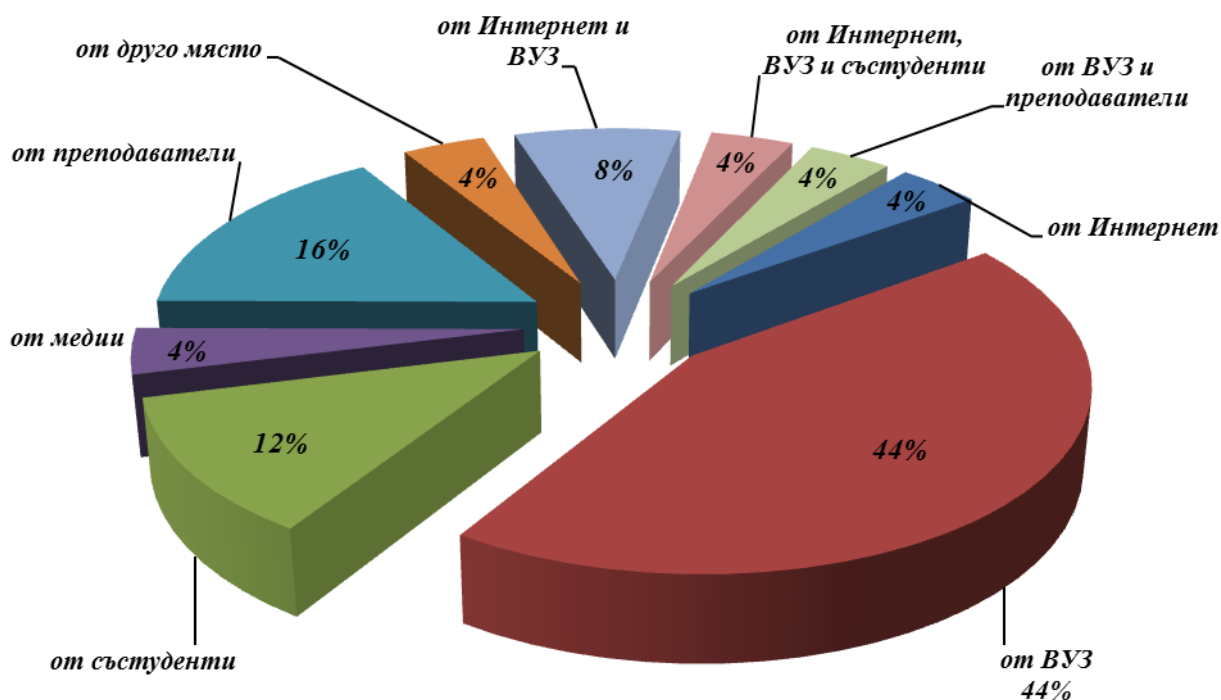
достатъчна степен, за да изпълнят точно задълженията си и да придобият увереност за качествата, които притежават.

Няма единодушие относно най-приемливия за провеждане на стажа, според студентите, начин. По-голяма част приемат предложения от администрацията ред (разпределение в няколко дирекции) за задоволителен. Те не смятат, че настоящата система има нужда от промяна. Приемат, че положителна страна на работата в различни дирекции е нуждата от приспособяване към периодично и динамично променяща се работна среда и способността за бърза адаптация към нея. Друга част считат, че ако стажът се провежда в една дирекция, според предпочитанията на студента, то той би бил по-ефективен и полезен. Според стажантите по този начин би се достигнало до по-голяма степен на специализация в конкретната материя. От данните, става ясно, че едва ли би могло и в бъдеще да се достигне до единно мнение, по какъв начин ще е най-добре да протича, заради различните предпочитания на отделни студенти. Би могла да се предвиди възможност за избор на всеки един от участниците и графикът му да бъде съобразен със конкретно заявеното, съобразявайки се с натовареността на дирекцията и броя желаещи.

Стажантите заявяват потребност да получават повече практически отговорности, като предпочитат предимно да им се възлагат конкретни задачи, които да показват личния им напредък в работата. Голяма част от тях препоръчват да предоставят повече възможности за участие в екип по определена дейност - отново предложение, свързано с подобряване начина на оценяване на личните качества на стажантите. Забелязва се стремеж за по-голяма ангажираност на участниците в работния процес за придобиване на практическа увереност. Един от стажантите посочва като желана възможност „дейност, в която да се развива способността за събиране и обработка на информация, за подпомагане на вземане на решения и даване на идеи”.

Почти всички посочват едни и същи причини за избор на програмата: директен поглед върху и участие в практическата дейност – разбирана като практическа правна дейност и непосредствена дейност на АВСС, изпълнение на възложените отговорности и придобиване на нови знания. Те смятат, че е важно студентите по право да се запознаят с реалната дейност на най-важните органи на съдебната власт, за да са ефективни в бъдеще и да усвоят нужните трудови навици. За тях е ценно да съберат опит в различни структури, за да отговарят на изискванията на бъдещите си професии. Те искат още по време на следването си да придобият умения за справяне с практическия аспект на работата. Мотивира ги фактът, че Програмата предлага извършването на реална дейност, а не само такава по документи. Проличава желанието им да имат обширно познание за различните аспекти на правната система и да се превърнат в компетентни и информирани кадри.

От къде разбрахте за стажантската програма на ВСС?

Графика 6

Може да се отбележи, че както и през миналата година основният източник на информация за Програмата са висшите учебни заведения, което показва ангажираността им с развитието на студентите не само в областта на теорията, но и на практиката. (Графика 6). Това е показател за правилната и навременна връзка между ВСС и юридическите факултети в страната. Не по-малко важно е, че участници са се информирали и чрез състуденти и преподаватели, факт отбелязващ ефективността ѝ според академичната общност и доверието, с което се ползва. Друг от източниците на информация е сайтът на ВСС, което от своя страна показва ангажираността на кандидатите с дейността на институциите въобще както и, че те обикновено имат поглед върху цялостното развитие на системата.

Всички участници в Програмата са я определили като отговаряща на очакванията им, което означава, че тя е допринесла за развитието им в областта на правото. Особено важен е фактът, че всички бележки и препоръки на стажантите биха допринесли за доусъвършенстването ѝ, а не се отнасят до коренната ѝ промяна, какъвто извод бе направен и през предходния отчетен период. Проличава желанието на участниците да поемат възможно най-много отговорности, което разбира се отговаря на компетентността им към момента на провеждане на Програмата.

Предложения за надграждане на Стажантската програма от дирекция „Публична комуникация“:

Във връзка с актуализиране на Правилата за провеждане на стажантската програма за студенти предлагаме за участие да бъдат допускани студенти, дипломанти или млади специалисти в някоя от областите: право, международни отношения, публична администрация и журналистика, връзки с обществеността, социология и други, като приемът се осъществява съобразно ангажираността на дирекциите и отделите в АВСС. Стажантската програма може ежегодно да преминава под различно мото, с което да се акцентира върху дейностите, на които се отдава приоритет.

Наред със запознаване с работата на администрацията, програмата следва да бъде насочена към запознаване с дейността и функциите на Висшия съдебен съвет, както и с възможността за прилагане на знания и умения, придобити по време на обучението, на практика в реална работна среда.

Предвид споделяните до момента мнения на участниците в Стажантската програма, продължителността на стажа би трябвало да е най-малко един месец и да се определя, както в зависимост от учебния план на съответното учебно заведение, така и съобразно възможностите и ангажираността на съответните структурни звена в АВСС. От организационна гледна точка стажът може да бъде променен от целодневен на такъв с определен хорариум, като часовете се покриват в период от време удобен, както за стажанта, така и за административното звено, където се провежда.

При успешно провеждане на стажа стажантът би могъл да получава персонална референция по преценка на прекия ръководител в съответното структурно звено.

Приемът на документи би могъл да се промени и да се осъществява два или три пъти годишно, например в периодите 10 - 30 януари за стаж през март - юни; 10 - 30 май за стаж през юли - октомври и 10 - 30 септември за стаж през ноември – февруари с цел осигуряване на ритмичност и равномерна натовареност.

По време на стажа за участниците би било полезно, ако се предостави възможност за провеждане на срещи с членове на ВСС, с представляващия ВСС и главния секретар, както и присъствие на заседания на постоянните комисии и на Гражданския съвет към ВСС. За студентите по право интерес би представлявало провеждане на симулативно заседание на ВСС, в което практически да се упражнят в подготовката на материали за заседание и провеждане на дебат по определена тема.